

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2016

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 23 mars 2017 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2016/17:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2016 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Ingen motion har väckts i ärendet.

Utskottet konstaterar att det finns ett förhållandevis stort antal tillkännagivanden som regeringen anser vara slutbehandlade trots att det saknas återrapportering och uppföljning. Utskottet anser att tillkännagivandena inte kan anses vara slutbehandlade så länge sådana uppgifter inte har lämnats till riksdagen.

I vissa ärenden anser utskottet, till skillnad mot regeringen, att de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga för att tillkännagivandena ska anses vara slutbehandlade.

När det gäller ärenden som fortfarande är under beredning finns det flera fall där regeringen förtjänar kritik för att den inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att följa riksdagens beslut. Utskottet har respekt för att beredningen av vissa ärenden kan ta längre tid än andra men finner det ändå anmärkningsvärt att regeringen i vissa frågor inte redovisar några åtgärder över huvud taget.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, MP, V).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen redovisas 43 riksdagsskrivelser som riktats till regeringen med anledning av justitieutskottets betänkanden: 1 från riksmötet 2010/11, 1 från 2012/13, 2 från 2013/14, 8 från 2014/15, 25 från 2015/16 och 6 från 2016/17 (första delen av riksmötet). Av dessa redovisas 24 som slutbehandlade och 19 som inte slutbehandlade.

Slutbehandlade tillkännagivanden

I det följande redovisas regeringens redogörelse för 13 av de tillkännagivanden som regeringen anger som slutbehandlade.

Fler lokala poliser

Riksdagen har i ett tillkännagivande begärt att regeringen ska återkomma med en redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att öka antalet lokala poliser (bet. 2014/15:JuU1 punkt 10, rskr. 2014/15:77).

I skrivelsen framhåller regeringen att den delar utskottets uppfattning att det är viktigt att på olika sätt säkerställa polisreformens intentioner när det gäller lokalt polisarbete. I regleringsbrevet för 2015 och 2016 ställde regeringen därför krav på att Polismyndigheten skulle hålla regeringen löpande informerad om det fortsatta arbetet med ombildningen. Den löpande avrapporteringen har bl.a. skett på de månatliga mötena mellan rikspolischefen och statssekreteraren. I regleringsbrevet för 2016 fick Polismyndigheten också i uppdrag att i årsredovisningen för 2016 lägga särskild vikt vid redovisningen av genomförandet av en lokalt förankrad polisverksamhet.

Den 1 april 2014 fick Statskontoret i uppdrag att utvärdera ombildningen av polisen. Statskontoret lämnade i oktober 2016 sin första rapport av tre om ombildningen. Av rapporten framgår att flera viktiga delar av omorganisationen är genomförda. Statskontoret lyfter bl.a. fram att den operativa flexibiliteten har ökat avsevärt, att Polismyndigheten har skapat en grund för att styra och leda polisen som en sammanhållen myndighet och att steg har tagits för att komma närmare medborgarna. Samtidigt påpekar de att lokalpolisområdenas behov bör prioriteras ytterligare. Statskontoret kommer att lämna sin andra delredovisning den 1 oktober 2017, och uppdraget slutredovisas den 1 oktober 2018.

Härutöver har regeringen, för att ge Polismyndigheten möjlighet att anställa mer personal, tillfört myndigheten medel såväl i vårandringsbudgeten 2016 som i budgeten för 2017. Bland annat finns det behov av fler poliser för att ytterligare stärka förmågan att lokalt förebygga och bekämpa brott. För att säkerställa polisreformens intentioner avser regeringen att fortsätta följa

utvecklingen inom Polismyndigheten. Regeringen begär därför i regleringsbrevet för 2017 att Polismyndigheten ska analysera och bedöma hur långt myndigheten har kommit i målsättningen med en mer närvarande och tillgänglig myndighet i lokalsamhället. Polismyndigheten ska också bedöma hur väl myndigheten möter behoven av polisiär närvaro i särskilt utsatta områden. Återrapporteringen görs i myndighetens årsredovisning för 2017. Skrivelsen redovisas som slutbehandlad i denna del.

Rättsväsendets arbete med brottslighet på internet

I samma betänkande finns ett tillkännagivande om att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder för att stärka rättsväsendets kompetens i arbetet mot brottsligheten på internet (bet. 2014/15:JuU1 punkt 39, rskr. 2014/15:77). Ett liknande tillkännagivande om att öka polisens närvaro på internet återfinns i ett senare betänkande (bet. 2015/16:JuU1 punkt 42, rskr. 2015/16:106).

Regeringen redovisar i skrivelsen att Brottsförebyggande rådet (Brå) i regleringsbrevet för 2015 fick i uppdrag att kartlägga utvecklingen av it-relaterade inslag i de anmälda brotten. Myndigheten skulle även analysera kompetensen och kapaciteten vad gäller it-relaterad brottslighet och forensiska it-undersökningar i den brottsutredande verksamheten. I arbetet ingick att belysa brister och utvecklingsmöjligheter. Uppdraget redovisades den 30 september 2016 (Brå 2016:17).

Riksrevisionen har tidigare genomfört en granskning av polis och åklagares förmåga på detta område (RiR 2015:21). Granskningarna visar att varken polis eller åklagare har beredskap och förmåga att effektivt handlägga och utreda denna typ av brottslighet. I regleringsbrevet för 2017 begär regeringen därför återrapportering från både Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Myndigheterna ska med utgångspunkt i nämnda granskningar redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att myndigheterna har tillräcklig kompetens och beredskap för att utreda it-relaterade brott. Av redovisningen ska det också framgå hur myndigheterna arbetar för att sprida och genomföra kunskap om it-relaterad brottslighet inom den egna verksamheten. Redovisning görs i respektive myndighets årsredovisning för 2017.

Mot denna bakgrund anses de båda tillkännagivandena vara slutbehandlade.

Straffvärdesbestämning vid flerfaldig brottslighet

Riksdagen har i ett tillkännagivande till regeringen anfört att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om att regelverket om straffvärdesbestämning vid flerfaldig brottslighet ska skärpas och ge uttryck för en strängare syn på flerfaldig brottslighet än vad som är fallet i dag (bet. 2014/15:JuU14 punkt 48, rskr. 2014/15:138).

I skrivelsen hänvisar regeringen till att frågan omfattas av Påföljdsutredningens betänkande Nya påföljder (SOU 2012:34). Regeringen beslutade den 26 november 2015 att överlämna lagrådsremissen Ny påföljd

efter tidigare dom till Lagrådet. I remissen föreslår regeringen att den nuvarande ordningen avseende gemensam straffmätning ska ändras på så sätt att ny brottslighet som utgör återfall inte längre ska omfattas av regleringen om gemensam straffmätning. Ny brottslighet bör i stället beaktas i skärpande riktning vid påföljdsbestämningen. Påföljdsutredningen har härutöver i sitt betänkande gjort bedömningen att regleringen om straffvärdesbedömningen av flerfaldig brottslighet i övrigt har goda skäl för sig och är väl förankrad i rättssystemet. Den bedömningen delas också av de remissinstanser som yttrat sig över den. I lagrådsremissen instämmer regeringen i den bedömningen. Den 17 mars 2016 beslutade regeringen propositionen Ny påföljd efter tidigare dom (prop. 2015/16:151) där regeringen uppger att tillkännagivandet behandlas (bet. 2015/16:JuU30). Skrivelsen är därmed slutbehandlad i denna del.

Uppföljning av den nya polisorganisationen

När det gäller tillkännagivandet om att genomförandet av den nya polisorganisationen bör följas upp (bet. 2015/16:JuU1 punkt 2, rskr. 2015/16:106) framgår det av skrivelsen att regeringen delar utskottets syn på vikten av att följa upp ombildningen av polisen. Regeringen anför att den därför noga har följt Polismyndighetens arbete med att utveckla sin organisation sedan den nya myndigheten bildades och på olika sätt begärt och tagit del av information. I regleringsbrev för 2015 och 2016 ställde regeringen krav på att Polismyndigheten löpande skulle hålla regeringen informerad om det fortsatta arbetet med ombildningen. Den löpande avrapporteringen har bl.a. skett på de månatliga mötena mellan rikspolischefen och statssekreteraren. I regleringsbrevet för 2016 fick Polismyndigheten också i uppdrag att i årsredovisningen för 2016 lägga särskild vikt vid redovisningen av genomförandet av en lokalt förankrad polisverksamhet.

Den 1 april 2014 fick Statskontoret i uppdrag att utvärdera ombildningen av polisen. Statskontoret lämnade i oktober 2016 sin första rapport av tre om ombildningen. Av rapporten framgår att oförutsedda händelser har bidragit till att ombildningen har fördröjts. Trots det menar Statskontoret att flera viktiga delar av omorganisationen är genomförda. Statskontoret lyfter bl.a. fram att den operativa flexibiliteten har ökat avsevärt, att Polismyndigheten har skapat en grund för att styra och leda polisen som en sammanhållen myndighet och att steg har tagits för att komma närmare medborgarna. Samtidigt påpekar de att många utmaningar återstår och att lokalpolisområdenas behov bör prioriteras ytterligare. Av Statskontorets rapport framgår också att Polismyndigheten löpande följer upp arbetet med ombildningen, bl.a. genom ett stort antal kvantitativa indikatorer som är avsedda att mäta regionernas genomförande av de beslut som fattades av Polissamordningen. Enligt Statskontoret är det dock inte möjligt att redan nu uttala sig om reformens effekter. Erfarenheter från andra omorganisationer visar att stora förändringar initialt ofta leder till en effektivitetsförlust. Därefter följer en uppbyggnadsfas,

och först senare när det gått en tid är det som regel möjligt att uttala sig om reformens effekter. Statskontorets två återstående rapporter ska lämnas senast den 1 oktober 2017 respektive den 1 oktober 2018. Regeringen har dock för avsikt att liksom tidigare på olika sätt noga följa utvecklingen inom Polismyndigheten för att säkerställa att målet med polisreformen nås. Därför begär regeringen i regleringsbrevet för 2017 att Polismyndigheten ska analysera och bedöma hur långt myndigheten har kommit i målsättningen med en mer närvarande och tillgänglig myndighet i lokalsamhället. Polismyndigheten ska också bedöma hur väl myndigheten möter behoven av polisiär närvaro i särskilt utsatta områden. Det finns även andra krav på återrapportering i regleringsbrevet som har kopplingar till myndighetens arbete med ombildningen. Återrapporteringen ska göras i myndighetens årsredovisning för 2017. Mot den beskrivna bakgrunden anges skrivelsen som slutbehandlad i denna del.

Effektivare polis

I samma betänkande finns även ett tillkännagivande om en effektivare polis (bet. 2015/16:JuU1 punkt 3, rskr. 2015/16:106).

I skrivelsen anges att Polismyndigheten i vårandringsbudgeten för 2016 fick extra tillskott av medel vilka bl.a. har använts för att rekrytera fler personer till såväl kärnverksamheten som stödverksamheten. I budgetpropositionen för 2017 beslutade regeringen om ytterligare tillskott till Polismyndigheten för perioden 2017–2020 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 4). Myndigheten har därefter fortsatt att rekrytera civilanställda. Dessutom planerar myndigheten att öka antalet poliser under kommande år. Som ett led i arbetet med att renodla Polismyndighetens uppgifter i syfte att frigöra mer resurser till kärnverksamheten har regeringen föreslagit att Kriminalvården i större utsträckning ska utföra transporter som annars skulle ha utförts av Polismyndigheten. Förändringen trädde i kraft den 1 april 2017.

Regeringen anser, i likhet med utskottet, att Polismyndighetens förmåga att både förebygga och utreda brott behöver stärkas. Regeringen har därför i regleringsbrevet för 2017 gett Polismyndigheten i uppdrag att, på ett flertal punkter när det gäller såväl det brottsförebyggande arbetet som utredningsverksamheten, återkomma med redovisning om vilka åtgärder myndigheten vidtagit för att förbättra verksamheten på dessa områden.

Skrivelsen är därmed slutbehandlad i denna del.

Polisens närvaro i brottsutsatta områden

Betänkandet innehåller även ett tillkännagivande om vikten av polisens närvaro i brottsutsatta områden (bet. 2015/16:JuU1 punkt 7, rskr. 2015/16:106). Ett liknande tillkännagivande finns även i ett senare betänkande (bet. 2016/17:JuU1 punkt 17, rskr. 2016/17:90).

Regeringen anför i skrivelsen att en viktig del i ombildningen av polisen är att Polismyndighetens samverkan med lokalsamhället ska stärkas. Regeringen

har i regleringsbrevet för 2016 gett Polismyndigheten i uppdrag att löpande hålla Justitiedepartementet informerat om det fortsatta genomförandearbetet. Av regleringsbrevet framgår också att myndigheten i årsredovisningen för 2016 skulle lägga särskild vikt vid att redovisa genomförandearbetet när det gäller en lokalt förankrad polisverksamhet. I regleringsbrevet för 2017 begär regeringen att Polismyndigheten ska analysera och bedöma hur långt myndigheten har kommit i målsättningen om en mer närvarande och tillgänglig polis i lokalsamhället. Särskild vikt ska läggas vid att bedöma hur väl Polismyndigheten möter behoven av polisen närvaro i särskilt utsatta områden. Redovisningen ska göras i årsredovisningen för 2017.

I december 2015 beslutade regeringen om ett uppdrag till samtliga myndigheter som omfattas av den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. Genom uppdraget ska myndigheterna bl.a. utveckla det lokala arbetet mot organiserad brottslighet. Ett särskilt fokus ska läggas på problematiken i utsatta områden. Regeringen uppger att Polismyndigheten har tagit flera initiativ till att förstärka närvaron i de mest brottsutsatta områdena. Ett exempel är insatsen Mareld i Polisregion Stockholm där några hundra poliser, utöver områdespoliser, ska förstärka närvaron i fyra särskilt prioriterade områden.

Polismyndigheten uppges också fortsätta arbetet med tillsättning av områdespoliser som ska arbeta lokalt samt kontaktskapande gentemot medborgarna. Målsättningen är att de ska vara kända i lokalsamhället och själva ha goda kunskaper om sitt område. Enligt regeringen är det dock inte bara en ökad polisiär närvaro som krävs i dessa områden. Regeringen presenterade därför i juli 2016 ett långsiktigt reformprogram för att minska segregationen i landet. Syftet är att lyfta socialt utsatta områden. Reformprogrammet innehåller en rad åtgärder som tar sikte på långsiktiga lösningar på segregationen och dess mekanismer. Det handlar bl.a. om fler arbetstillfällen, en bättre skola, en minskad bostadssegregation och ett ökat stöd till civilsamhället.

Vidare vill regeringen skapa bättre förutsättningar för ett strukturerat brottsförebyggande arbete över hela landet på såväl lokal som regional och nationell nivå. Därför har en satsning på det brottsförebyggande arbetet lanserats. Regeringen kommer dessutom att tillsätta en nationell samordnare för det brottsförebyggande arbetet och har avsatt medel för att inrätta regionala brottsförebyggande samordnare vid länsstyrelserna.

Mot denna bakgrund anges att dessa tillkännagivanden är slutbehandlade.

Antalet poliser

När det gäller tillkännagivandet om att regeringen bör vidhålla målsättningen om en minimibemanning på 20 000 poliser (bet. 2015/16:JuU1 punkt 11, rskr. 2015/16:106) redovisas i skrivelsen att regeringen i budgetpropositionen för 2016 uttryckte uppfattningen att det är verksamhetens behov som ska styra sammansättningen av såväl de anställdas kompetenser som antalet anställda i

Polismyndigheten (prop. 2016/17:1 utg.omr. 4). Därför ska Polismyndigheten själv förfoga över vilken kompetens som ska rekryteras. Det är en uppfattning som regeringen vidhåller. För att ge Polismyndigheten möjlighet att stärka sina personella resurser har regeringen tilldelat myndigheten nya medel såväl i vårändringsbudgeten för 2016 som i budgeten för 2017. Polismyndigheten rekryterade under 2016 ett stort antal civilanställda. Samtidigt har myndigheten utökat antalet platser på polisutbildningen och planerar att öka antalet poliser med ca 1 500 kommande år. Det innebär enligt regeringen att antalet poliser kommer att överstiga de 20 000 som utskottet fortfarande vill se som en miniminivå. Skrivelsen är därmed slutbehandlad i denna del.

Utredning, uppföljning och återkoppling till brottsoffer

När det gäller tillkännagivandet om att förbättra brottsutredningen, uppföljningen och återkopplingen till brottsoffer (bet. 2015/16:JuU1 punkt 44, rskr. 2015/16:106) anför det i skrivelsen att regeringen, som ett led i arbetet med att genomföra EU:s brottsofferdirektiv, hösten 2015 beslutade om vissa ändringar i förundersökningskungörelsen (1947:948). Ändringarna innebär bl.a. en stärkt informationsskyldighet till målsäganden generellt under förundersökningen, t.ex. med information om den fortsatta handläggningen av ärendet.

Vidare gav regeringen den 19 maj 2016 Brottsoffermyndigheten (Brom) i uppdrag att kartlägga brottsutsattas behov av stöd under brottmålsprocessen och analysera i vilken utsträckning dessa behov kan tillgodoses genom digitaliseringens möjligheter. Uppdraget ska redovisas den 31 maj 2017.

Regeringen redogör vidare för att Polismyndigheten har fattat ett antal beslut om hur utredningsverksamheten ska utvecklas och förbättras. Regeringen avser att följa upp hur dessa beslut omsätts i verksamheten och har därför i regleringsbrevet för 2017 gett Polismyndigheten i uppdrag att redovisa vilka konkreta förändringar i verksamheten som besluten syftar till, hur långt myndigheten har kommit i genomförandet av besluten och hur myndigheten säkerställer att besluten genomförs fullt ut. Redovisningen ska lämnas till regeringen senast den 10 oktober 2017.

Mot denna bakgrund anges skrivelsen som slutbehandlad i denna del.

Information om möjlighet till vittnesstöd

I betänkande 2015/16:JuU1 finns även ett tillkännagivande om en redogörelse av vilka åtgärder som vidtas för att vittnen ska få information om möjligheterna till olika former av vittnesstöd (punkt 46, rskr. 2015/16:106).

Av skrivelsen framgår att Brom och Domstolsverket i november 2015 redovisade ett gemensamt uppdrag om en långsiktigt hållbar organisation och finansiering av vittnesstödsverksamheten (Ju2014/3767/KRIM). Redovisningen innehåller bl.a. förslag till åtgärder för att vittnen ska få ytterligare information om möjligheterna till olika former av vittnesstöd. Bland annat föreslås att Domstolsverket och domstolarna ska ta ett större

ansvar för att utveckla och sprida den centrala informationen om möjligheterna att få tillgång till vittnesstöd. Brottsoffermyndigheten har även i regleringsbrevet för 2017 fått i uppdrag av regeringen att ta fram en webbaserad grundutbildning för nya vittnesstöd. Härutöver har regeringen i regleringsbrevet för 2017 gett Brom och Domstolsverket i uppdrag att åiterrapportera till regeringen vilka åtgärder som myndigheterna har vidtagit med anledning av förslagen i rapporten. Skrivelsen redovisas som slutbehandlad i denna del.

Lokalt förankrad polis

I justitieutskottets budgetbetänkande för 2017 finns ett tillkännagivande om att säkerställa att målet om en lokalt förankrad, närvarande och synlig polis i hela landet uppnås (bet. 2016/17:JuU1 punkt 9, rskr. 2016/17:90).

I skrivelsen framhåller regeringen att den delar utskottets uppfattning att det är viktigt att på olika sätt säkerställa polisreformens intentioner när det gäller lokalt polisarbete. I regleringsbrevet för 2015 och 2016 ställde regeringen därför krav på att Polismyndigheten löpande skulle hålla regeringen informerad om det fortsatta arbetet med ombildningen. Den löpande avrapporteringen har bl.a. gjorts på de månatliga mötena mellan rikspolischefen och statssekreteraren. I regleringsbrevet för 2016 fick Polismyndigheten också i uppdrag att i årsredovisningen för 2016 lägga särskild vikt vid redovisningen av genomförandet av en lokalt förankrad polisverksamhet.

Den 1 april 2014 fick Statskontoret i uppdrag att utvärdera ombildningen av polisen. Statskontoret lämnade i oktober 2016 sin första rapport av tre om ombildningen. Av rapporten framgår att flera viktiga delar av omorganisationen är genomförda. Statskontoret lyfter bl.a. fram att den operativa flexibiliteten har ökat avsevärt, att Polismyndigheten har skapat en grund för att styra och leda polisen som en sammanhållen myndighet och att steg har tagits för att komma närmare medborgarna. Samtidigt påpekar de att lokalpolisområdenas behov bör prioriteras ytterligare. Statskontoret kommer att lämna sin andra delredovisning den 1 oktober 2017, och uppdraget slutredovisas den 1 oktober 2018.

Regeringen har, för att ge Polismyndigheten möjlighet att anställa mer personal, tillfört myndigheten medel såväl i vårändringsbudgeten 2016 som i budgeten för 2017. Bland annat finns det behov av fler poliser för att ytterligare stärka förmågan att lokalt förebygga och bekämpa brott. För att säkerställa polisreformens intentioner avser regeringen att fortsätta följa utvecklingen inom Polismyndigheten. Regeringen begär därför i regleringsbrevet för 2017 att Polismyndigheten ska analysera och bedöma hur långt myndigheten har kommit i målsättningen med en mer närvarande och tillgänglig myndighet i lokalsamhället. Polismyndigheten ska också bedöma hur väl myndigheten möter behoven av polisiär närvaro i särskilt utsatta områden. Åiterrapporteringen görs i myndighetens årsredovisning för 2017.

Mot den beskrivna bakgrunden anges skrivelsen som slutbehandlad i denna del.

Fler områdespoliser och kommunpoliser

I budgetbetänkandet för 2017 finns även ett tillkännagivande om fler områdespoliser och kommunpoliser (bet. 2016/17:JuU1 punkt 12, rskr. 2016/17:90).

Regeringen redovisar att Polismyndigheten i sin nya organisation har valt att införa både kommunpoliser och områdespoliser. Det finns nu kommunpoliser i samtliga kommuner vilka ska trygga en långsiktig samverkan i det brottsförebyggande arbetet. Arbetet med att utveckla kommunpolisens roll och kontakter kommer att fortsätta i syfte att säkra kontinuitet i samverkan med kommuner och andra lokala aktörer. Dessutom håller man på att tillsätta områdespoliser som ska arbeta lokalt och kontaktskapande gentemot medborgarna. Målsättningen är att de ska vara kända i lokalsamhället och själva ha goda kunskaper om sitt område. Enligt regeringen ligger det emellertid inom Polismyndighetens ansvar att organisera de funktioner som finns inom myndigheten på det sätt som myndigheten anser lämpligt. Att Polismyndighetens samverkan med lokalsamhället stärks är dock en viktig del i arbetet med ombildningen av polisen. Regeringen uppger att den därför sedan starten av den nya Polismyndigheten 2015 på olika sätt har följt upp myndighetens arbete med att få den nya organisationen på plats. Det har gjorts i dialog med rikspolischefen, genom löpande återrapportering från Polismyndigheten, genom uppdrag i myndighetens regleringsbrev och genom Statskontorets rapportering. Regeringen avser att fortsätta följa upp utvecklingen inom Polismyndigheten för att säkerställa att målen med reformen nås.

Som ytterligare ett led i denna uppföljning begär regeringen därför i regleringsbrevet för 2017 att Polismyndigheten ska analysera och bedöma hur långt myndigheten har kommit i målsättningen med en mer närvarande och tillgänglig myndighet i lokalsamhället. Polismyndigheten ska också bedöma hur väl myndigheten möter behoven av polisär närvaro i särskilt utsatta områden. Återrapporteringen görs i myndighetens årsredovisning för 2017.

Skrivelsen redovisas som slutbehandlad i den här delen.

Tilkännagivanden som är under beredning

Här redovisas regeringens redogörelse för sex av de tillkännagivanden som enligt regeringen inte är slutbehandlade.

Bostadsinbrott

När det gäller tillkännagivandet om att arbetet mot bostadsinbrott ska prioriteras (bet. 2014/15:JuU1 punkt 21, rskr. 2014/15:77) anför regeringen följande.

Vissa frågor om bostadsinbrott har behandlats av Egendomsskyddsutredningen i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85). Regeringen aviserar att den inom kort kommer att besluta propositionen Grovt fordringsbedrägeri och andra förmögenhetsbrott där det kommer att föreslås bl.a. att integritetskränkande inslag ska få större genomslag när det bedöms om ett tillgrepp ska anses utgöra grov stöld. Propositionen beslutades den 16 mars 2017. Frågan bereds vidare inom Regeringskansliet, och regeringen avser att skaffa ytterligare beredningsunderlag i den berörda frågan. Skrivelsen är inte slutbehandlad i den här delen.

Inbrottsstöld

I ett betänkande om straffrättsliga frågor våren 2015 gjorde riksdagen ett tillkännagivande om att ett nytt brott – inbrottsstöld – bör införas med minimistrafte fängelse i ett år (bet. 2014/15:JuU14 punkt 26, rskr. 2014/15:138).

I likhet med i ärendet ovan hänvisar regeringen till att vissa frågor om bostadsinbrott har behandlats av Egendomsskyddsutredningen i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom. Regeringen aviserar att den inom kort kommer att besluta propositionen Grovt fordringsbedrägeri och andra förmögenhetsbrott där det kommer att föreslås bl.a. att integritetskränkande inslag ska få större genomslag när det bedöms om ett tillgrepp ska anses utgöra grov stöld. Propositionen beslutades den 16 mars 2017. Frågan om införande av ett nytt brott – inbrottsstöld – bereds vidare inom Regeringskansliet, och regeringen avser att skaffa ytterligare beredningsunderlag i den berörda frågan. Skrivelsen är inte slutbehandlad i den här delen.

Försök till häleri

I samma betänkande finns ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om att kriminalisera försök till häleri av normalgraden (bet. 2014/15:JuU14 punkt 26, rskr. 2014/15:138).

Även i detta ärende hänvisar regeringen till att frågan om kriminalisering av häleri av normalgraden på försöksstadiet har behandlats av Egendomsskyddsutredningen i betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom. Regeringen aviserar att den inom kort kommer att besluta propositionen Grovt fordringsbedrägeri och andra förmögenhetsbrott, vilket också gjordes den 16 mars 2017. Frågan om kriminalisering på försöksstadiet av häleri av normalgraden bereds vidare inom Regeringskansliet och regeringen avser att skaffa ytterligare beredningsunderlag. Skrivelsen är inte slutbehandlad i den här delen.

Regeländringarna för pass ska omfatta fler dokument än vanliga pass

I ett betänkande om åtgärder mot missbruk av svenska pass finns ett tillkännagivande om att de föreslagna ändringarna för pass även ska gälla

främlingspass och resedokument samt att regelverket ska ses över för att motverka missbruk av uppehållstillståndskort (bet. 2015/16:JuU25 punkt 3, rskr. 2015/16:158).

Regeringen anför att frågan för närvarande bereds inom Regeringskansliet och att skrivelsen inte är slutbehandlad i den här delen.

Systematiska stölder

När det gäller tillkännagivandet om att den s.k. straffrabatten bör ses över och att en ny brottsrubricering som tar sikte på systematiska stölder bör införas (bet. 2015/16:JuU18 punkt 30, rskr. 2015/16:196) hänvisar regeringen till att Egendomsskyddsutredningen i december 2013 lämnade betänkandet Stärkt straffrättsligt skydd för egendom. Regeringen aviserar att den inom kort kommer att besluta propositionen Grovt fordringsbedrägeri och andra förmögenhetsbrott, vilket också gjordes den 16 mars 2017. Tillkännagivandet bereds vidare inom Regeringskansliet, och regeringen avser att skaffa ytterligare beredningsunderlag. Skrivelsen är inte slutbehandlad i den här delen.

Renodla polisens arbetsuppgifter

När det gäller tillkännagivandet om att Utredningen om renodling av polisens arbetsuppgifter (Ju 2014:07) ska återupptas (bet. 2015/16:JuU20, punkt 6, rskr. 2015/16:197) hänvisar regeringen till den redogörelse som lämnats under en annan riksdagsskrivelse om vad man gör för att renodla polisens arbete. Där lämnas följande beskrivning.

Betänkandet Med fokus på kärnuppgifterna – En angelägen anpassning av Polismyndighetens uppgifter på djurområdet (SOU 2015:3) har remissbehandlats. Arbete pågår med att ta fram en lagrådsremiss. Den 1 december 2016 beslutade regeringen propositionen Transporter av frihetsberövade (prop. 2016/17:57, bet. 2016/17:JuU9). För att säkerställa en ändamålsenlig och rättssäker transportverksamhet och för att renodla polisens verksamhet föreslog regeringen i propositionen nya bestämmelser om Kriminalvårdens rätt att transportera frihetsberövade personer åt andra myndigheter. De nya reglerna trädde i kraft den 1 april 2017.

Med anledning av betänkandet Bättre insatser vid missbruk och beroende (SOU 2011:35) pågår ett projekt där regeringen har avsatt medel under 2014–2016 i syfte att få till stånd en praxisändring genom att landsting och kommuner tillsammans med polisen gemensamt utvecklar alternativa lösningar till förvaring i arrest. Nyligen har regeringen beslutat om att Myndigheten för vård och omsorgsanalys ska följa upp effekterna av regeringens satsning. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2018.

Regeringen anser att det är detta arbete som bör drivas vidare och att det saknas anledning att återuppta Utredningen om renodling av polisens arbetsuppgifter. Regeringen avser därför att tillmötesgå det som anförs i

tillkännagivandet genom att fortsätta det arbete som redogjorts för ovan. Skrivelsen är inte slutbehandlad i den här delen.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har under innevarande valperiod lämnat ett stort antal tillkännagivanden till regeringen. Ett åttiotal av dessa har sitt ursprung i justitieutskottet. Det stora antalet tillkännagivanden har också lett till att regeringen vidtagit åtgärder för att utveckla och förbättra politiken inom rättsområdet i den riktning som riksdagen efterfrågat.

Utskottet konstaterar dock att det finns ett förhållandevis stort antal tillkännagivanden som regeringen anser vara slutbehandlade trots att det saknas återrapportering och uppföljning. Utskottet delar inte denna uppfattning utan anser att dessa tillkännagivanden inte kan anses vara slutbehandlade så länge sådana uppgifter inte har lämnats.

Vidare finns det ärenden där utskottet, till skillnad mot regeringen, anser att de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga för att tillkännagivandena ska anses vara slutbehandlade.

När det gäller ärenden som fortfarande är under beredning finns det flera fall där regeringen förtjänar kritik för att den inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att följa riksdagens beslut. Utskottet har respekt för att beredningen av vissa ärenden kan ta längre tid än andra men finner det ändå anmärkningsvärt att regeringen i vissa fall inte redovisar några åtgärder över huvud taget. Inte heller redovisas på ett tillfredsställande sätt när ett tillkännagivande beräknas vara slutbehandlat.

Med detta som utgångspunkt vill utskottet framföra synpunkter på regeringens redogörelse i följande ärenden.

När det gäller tillkännagivandet om *fler lokala poliser* (rskr. 2014/15:77) anser utskottet att de åtgärder som regeringen redovisar inte är tillräckliga för att tillkännagivandet ska kunna anses vara slutbehandlat. Statskontorets första delrapport (av totalt tre) om ombildningen av polisen visar att det finns betydande brister inom polisorganisationen när det gäller den lokala bemanningen och att de lokala polisområdenas behov bör prioriteras ytterligare. Statskontorets uppföljning av reformen är inte genomförd, och Polismyndighetens återrapportering av uppdraget i regleringsbrevet för 2017 kommer inte att lämnas förrän i början av 2018. Mot den bakgrunden går det enligt utskottets mening inte att hävda att riksdagens tillkännagivande är slutbehandlat.

Detsamma gäller för tillkännagivandet om en *lokalt förankrad polis* (rskr. 2016/17:90). Utskottet anser inte att de nämnda åtgärderna är tillräckliga för att tillkännagivandet ska kunna anses vara slutbehandlat.

I riksdagsskrivelse 2014/15:77 finns ett tillkännagivande om att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder för att stärka rättsväsendets kompetens i arbetet mot *brottsligheten på internet*. Ett liknande tillkännagivande om att *öka polisens närvaro på internet* återfinns i riksdagsskrivelse 2015/16:106. I båda

ärendena hänvisar regeringen bl.a. till att man i regleringsbrev för 2017 begär en redovisning från både Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten om vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att myndigheterna har tillräcklig kompetens och beredskap för att utreda it-relaterade brott. De åtgärder som regeringen redovisar är enligt utskottets mening inte tillräckliga, och eftersom myndigheternas åiterrapportering inte kommer att lämnas förrän i början av 2018 kan tillkännagivandena inte anses vara slutbehandlade.

Vad gäller tillkännagivandet om *straffvärdesbestämning vid flerfaldig brottslighet* (rskr. 2014/15:138) anser regeringen att det är tillgodosett mot bakgrund av den beslutade propositionen Ny påföljd efter tidigare dom (prop. 2015/16:151, bet. 2015/16:JuU30). Utskottet delar inte regeringens uppfattning. I den aktuella propositionen görs en principiell skillnad mellan brott begångna före en tidigare dom (nyupptäckt brottslighet) och brott begångna efter en tidigare dom men innan påföljden helt har verkställts eller annars upphört (ny brottslighet), varvid bestämmelserna om gemensam straffmätning bara ska kunna tillämpas i den först nämnda situationen. Vid ny brottslighet, som återfall, ska denna beaktas i skärpande riktning vid påföljdsbestämningen. Någon annan ändring av den gällande ordningen avseende straffvärdesbedömningen vid flerfaldig brottslighet föreslår dock inte regeringen. Enligt utskottets bedömning kan de gjorda ändringarna och bedömningarna i propositionen inte anses vara sådana att de motsvarar vad som efterfrågas i tillkännagivandet. Detta kan således inte anses vara slutbehandlat.

Tillkännagivandet om att *genomförandet av den nya polisorganisationen bör följas upp* (rskr. 2015/16:106) redovisas som slutbehandlat mot bakgrund av den löpande avrapporteringen som har skett mellan rikspolischefen och statssekreteraren, Statskontorets uppdrag att utvärdera ombildningen av polisen och de uppdrag som lämnats till Polismyndigheten i regleringsbrev för 2016 och 2017. Utskottet delar dock inte regeringens bedömning. Av Statskontorets första rapport framgår bl.a. att det inte redan nu går att uttala sig om ombildningens effekter, och de återstående rapporterna kommer att lämnas först i oktober 2017 respektive oktober 2018. De aktuella uppdragen i regleringsbrevet för 2017 kommer också att redovisas först 2018. Mot denna bakgrund kan den aktuella punkten enligt utskottet inte anses vara slutbehandlad.

När det gäller tillkännagivandet om *en effektivare polis* (rskr. 2015/16:106) hänvisar regeringen till extra tillskott av medel till Polismyndigheten i vårandringsbudgeten för 2016 och i budgetpropositionen för 2017 för att göra det möjligt att anställa fler till såväl kärnverksamhet som stödverksamhet. Man uppger också att myndigheten planerar att öka antalet poliser under kommande år. Vidare har Kriminalvården numera större möjlighet att utföra transporter som annars skulle ha utförts av polisen. Härutöver har myndigheten i regleringsbrevet för 2017 fått i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att förbättra verksamheten när det gäller såväl det brottsförebyggande arbetet som utredningsverksamheten. Utskottet anser att

dessa åtgärder är bra men inte tillräckliga. Det finns i dag ingen oberoende statistik om polisens resultat som kan visa på någon ökad effektivitet. Regeringens bedömning att ärendet är slutbehandlat är därför enligt utskottets mening felaktig.

Riksdagen har lämnat två tillkännagivanden om vikten av *polisens närvaro i brottsutsatta områden* (rskr. 2015/16:106 och 2016/17:90). Bland de åtgärder som regeringen redogör för nämns bl.a. uppdrag till Polismyndigheten i regleringsbrevet för 2016 och 2017 om att redovisa respektive analysera och bedöma hur långt myndigheten har kommit i målsättningen att vara en mer närvarande och tillgänglig polis i lokalsamhället. Regeringen nämner även insatsen Mareld som ett exempel på initiativ till att förstärka närvaron i de mest brottsutsatta områdena. Vidare redogörs för ett reformprogram för att lyfta socialt utsatta områden samt att man kommer att tillsätta en nationell samordnare för det brottsförebyggande arbetet. Utskottet anser att flertalet av de åtgärder som regeringen redogör för visserligen kan vara viktiga i sig, men de leder inte nödvändigtvis till att polisens närvaro i brottsutsatta områden ökar. Utskottet anser därför inte att åtgärderna är tillräckliga för att tillkännagivandena ska kunna anses vara slutbehandlade.

Vad gäller tillkännagivandet om att regeringen bör *vidhålla målsättningen om en minimibemanning på 20 000 poliser* (rskr. 2015/16:106) hänvisar regeringen till budgetpropositionen för 2016 där man uttryckte att det är Polismyndigheten som själv ska förfoga över sammansättningen av sina anställda, men att de åtgärder som vidtagits kommer att innebära att antalet poliser kommer att överstiga 20 000. Detta innebär dock inte detsamma som att vidhålla en uttalad målsättning om att antalet poliser ska vara minst 20 000. Enligt utskottet kan tillkännagivandet därför inte anses vara slutbehandlat.

Tillkännagivandet om att *förbättra brottsutredningen, uppföljningen och återkopplingen till brottsoffer* (rskr. 2015/16:106) redovisas som slutbehandlad, mot bakgrund av ändringar i förundersökningskungörelsen, ett uppdrag till Brottsoffermyndigheten (Brom) om att kartlägga brottsutsattas behov av stöd samt ett uppdrag till Polismyndigheten i regleringsbrevet för 2017 om att bl.a. redovisa hur tidigare beslut om att utredningsverksamheten ska utvecklas och förbättras har genomförts. Enligt utskottets mening är dessa åtgärder inte tillräckliga för att tillkännagivandet ska kunna anses vara slutbehandlat, särskilt inte med tanke på att uppdragen inte ska redovisas förrän den 31 maj 2017 respektive den 10 oktober 2017.

När det gäller tillkännagivandet om att vittnen ska få *information om möjligheterna till olika former av vittnesstöd* (rskr. 2015/16:106) hänvisar regeringen till ett gemensamt uppdrag till Brom och Domstolsverket som beslutades före tillkännagivandet om en långsiktigt hållbar organisation och finansiering av vittnesstödsverksamheten och att myndigheterna ska återrapportera vilka åtgärder som vidtagits med anledning av de redovisade förslagen. Regeringen nämner även ett uppdrag till Brom i regleringsbrevet för 2017 om en webbaserad grundutbildning för vittnesstöd. Av skrivelsen framgår inte när Brottsoffermyndigheten och Domstolsverkets uppdrag ska

återrapporteras, vilket är en brist. Enligt utskottets mening är de nämnda åtgärderna inte tillräckliga för att tillgodose tillkännagivandet och betrakta det som slutbehandlat.

I riksdagsskrivelse 2016/17:90 finns ett tillkännagivande om *fler områdespoliser och kommunpoliser*. Regeringen anser att det är upp till Polismyndigheten att själv organisera de funktioner som finns inom myndigheten. Samtidigt framhåller man betydelsen av att polisens samverkan med lokalsamhället stärks och hänvisar till dialog med rikspolischefen, Statskontorets uppdrag att utvärdera polisens omorganisation samt till uppdrag i Polismyndighetens regleringsbrev för 2017 om att analysera och bedöma hur långt myndigheten har kommit för att bli mer närvarande och tillgänglig i lokalsamhället. Dessa åtgärder är enligt utskottets mening inte tillräckliga. Polismyndighetens återrapportering av uppdraget kommer inte att lämnas förrän i början av 2018. Det är dessutom oklart om regeringen haft för avsikt att följa riksdagens tillkännagivande. Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte går att hävda att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Riksdagen har lämnat ett tillkännagivande om att *arbetet mot bostadsinbrott ska prioriteras* (rskr. 2014/15:77). I riksdagsskrivelse 2014/15:138 finns ett tillkännagivande om att *kriminalisera försök till häleri av normalgraden* samt ett tillkännagivande om att *ett nytt brott – inbrottsstöld – bör införas* med minimistraflet fängelse i ett år. Härutöver har riksdagen lämnat ett tillkännagivande om att den s.k. *straffrabatten bör ses över och att en ny brottsrubricering som tar sikte på systematiska stölder bör införas* (rskr. 2015/16:196).

I samtliga fyra ärenden hänvisar regeringen till utredningen Stärkt straffrättsligt skydd för egendom (SOU 2013:85) samt propositionen Grovt fordringsbedrägeri och andra förmögenhetsbrott (prop. 2016/17:131). Regeringen anger också att frågorna är under beredning och att man avser att skaffa ytterligare beredningsunderlag i ärendena.

Utskottet anser att det är bra att regeringen har gått vidare med utredningens förslag och lämnat en proposition till riksdagen. Vad som däremot saknas och som utskottet är kritiskt till är att regeringen inte samtidigt har presenterat något förslag om att införa inbrottsstöld som en ny brottsrubricering, trots att det har gått två år sedan en majoritet i riksdagen uppmanade regeringen att göra detta. Propositionen tillgodoser inte heller tillkännagivandena om vare sig arbetet mot bostadsinbrott, kriminalisering av försök till häleri eller systematiska stölder. Inga kända beredningsåtgärder har heller vidtagits för att tillgodose tillkännagivandena. Utskottet anser därför att det finns anledning att rikta kritik mot regeringen för hanteringen av ärendena.

När det gäller tillkännagivandet om att *regeländringarna för att motverka missbruk av pass även ska gälla fler typer av dokument* (rskr. 2015/16:158) redovisar regeringen inga vidtagna åtgärder utan anger endast att frågan är under beredning. Utskottet finner det anmärkningsvärt att regeringen inte redovisar några som helst åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivande. För detta förtjänar regeringen kritik.

Vad gäller tillkännagivandet om att *Utredningen om renodling av polisens arbetsuppgifter ska återupptas* (rskr. 2015/16:197) hänvisar regeringen till de åtgärder man vidtagit med anledning av ett tidigare tillkännagivande om renodling av polisens arbetsuppgifter (rskr. 2014/15:152). Där redovisas att utredningen om Polismyndighetens uppgifter på djurområdet har remissbehandlats, att ansvaret för transporter av frihetsberövade personer ska övergå till Kriminalvården samt ett pågående projekt med anledning av utredningen Bättre insatser vid missbruk och beroende. Mot bakgrund av detta anser regeringen att det inte finns någon anledning att återuppta Utredningen om renodling av polisens arbetsuppgifter.

Utskottet konstaterar att regeringen endast vidtagit ett fåtal åtgärder för att renodla polisens verksamhet. Förutom att flytta ansvaret för transporter av frihetsberövade personer till Kriminalvården finns i dagsläget inga konkreta förslag från regeringens sida. Trots det anser regeringen att det saknas anledning att återuppta utredningen om att renodla polisens verksamhet. Utskottet anser att det finns anledning att kritisera regeringen för handläggningen av ärendet.

Mot bakgrund av det som här anförts utgår utskottet från att regeringen vidtar lämpliga åtgärder.

Stockholm den 27 april 2017

På justitieutskottets vägnar

Annika Hirvonen Falk

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Annika Hirvonen Falk (MP), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Krister Hammarbergh (M), Anti Avsan (M), Susanne Eberstein (S), Anders Hansson (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Roger Haddad (L), Linda Snecker (V), Andreas Carlson (KD), Lawen Redar (S), Pål Jonson (M), Richard Jomshof (SD), Rickard Nordin (C) och Sultan Kayhan (S).

Avvikande mening

1. Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2016 (S, MP, V)

Annika Hirvonen Falk (MP), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Susanne Eberstein (S), Petter Löberg (S), Linda Snecker (V), Lawen Redar (S) och Sultan Kayhan (S) anför:

När det gäller regeringens behandling av riksdagens tillkännagivanden har konstitutionsutskottet framhållit att utgångspunkten, i enlighet med den konstitutionella praxis som vuxit fram, bör vara att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål bör den underrätta riksdagen om detta inom den tidsgräns – när en sådan anges – som angetts i tillkännagivandet. Även skälen till att regeringen inte har tillgodosett tillkännagivandet bör då redovisas. Regeringen bör också, särskilt om det gått ett flertal år sedan ett tillkännagivande gjordes, redovisa sin bedömning av när riksdagsskrivelser antas bli slutbehandlade (bet. 2015/16:KU21 s. 21 f.).

Vi utgår från att regeringen respekterar riksdagens skrivelser och hanterar dem på ett skyndsamt sätt för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden. Men en grundlig beredning av ett ärende kan ta tid, och flera av de tillkännagivanden som utskottet tar upp har relativt nyligen beslutats. Här kan t.ex. nämnas ändringarna i passlagen för att minska tillgången på svenska pass som kan missbrukas, där lagändringarna trädde i kraft så sent som i april 2016.

Vi delar inte heller uppfattningen att ett tillkännagivande inte kan anses vara slutbehandlat förrän de uppdrag som regeringen beslutat om med anledning av tillkännagivandet har slutredovisats. Enligt flera av de aktuella tillkännagivandena ska regeringen återkomma med en redovisning av vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av tillkännagivandet. Regeringen kan således redan genom att t.ex. ge en myndighet i uppdrag att utvärdera eller redovisa en fråga uppfylla den begäran som ett tillkännagivande avser.

Den omständigheten att regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål innebär inte heller att en punkt inte kan anses som slutbehandlad. Den skyldighet som regeringen har är, som framgår ovan, att underrätta riksdagen om man inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål samt om skälen till detta.

Enligt vår bedömning har regeringen uppfyllt de krav som kan ställas på en redovisning av vilka åtgärder som man vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som har beretts av justitieutskottet. Vi finner därför inga skäl att anmärka på regeringens redovisning.